

Waar(d)zegger

voorheen HWL nieuws



**Hoekschewaards Landschap
Vereniging voor natuur en milieu**

- HWL groeit als kool
- Luie Britse vogels
- Zwerfvuil

Lente 2007

Colofon

Waar(d)zegger is een uitgave van
Hoekschevaards Landschap

Versijnt elk kwartaal

ISSN 1389-7454

Oplage: 1.750

Hoekschevaards Landschap

Vereniging voor natuurbehoud, milieu en historisch
dorpsschoon in de Hoeksche Waard

Postadres

postbus 1080

3260 AB Oud-Beijerland

Natuurbezoekerscentrum KLEIN PROFIJT

Zalmpad 11

Oud-Beijerland

telefoon: 0186 - 62 18 88

fax: 0186 - 62 03 65

HWL op Internet: www.hwl.nl

Algemeen Bestuur

voorzitter, Joost Kievit 078-6731522

secretaris, Jan van Alebeek 0186-619379

penningmeester, Jannie Dekker 0186-619081

beheer, Cees Mesker 078-6733976

biologisch onderzoek, Janus Verkerk 078-6743083

boombeheer, Flip Scherbeijn 010-4954429

educatie, Katja Hora 0168-472018

dorpsschoon, Ben Doolaard 0186-614115

milieu & planologie, Jan Prince 0186-601137

notulen, Ineke Moll 0186-640596

communicatie, Guus van der Pal 0186-573705

Het lidmaatschap bedraagt € 17.50 per jaar

Betaling vindt plaats via acceptgiro

Extra giften:

giro 2998008 bank 44.13.94.892

t.n.v. Penningmeester HWL, Oud-Beijerland

Voor aanmelding en opzegging:

Ledenadministratie

postbus 1080

3260 AB Oud-Beijerland

Tel: 0186-614042

Grafische verzorging:

Drukkerij van der Stoep B.V.

T: 078 - 674 11 88

E: vdstoep@tiscali.nl

Openingstijden Natuurbezoekerscentrum

Klein Profijt:

Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 17.00 uur

Zaterdag en Zondag 12.00 tot 17.00 uur

In deze lente editie van Waar(d)zegger

• Van de Redactie	1
• HWL groeit als kool	2
• Een standaardwerk	4
• Unieke zwarte populier	5
• Jammer	6
• Wolven in natuurgebieden	7
• Houdingen tegenover de Natuur	9
• Berichten van de Plantenwerkgroep	11
• Luie Britse vogels	12
• Interview Lenny Steenbeek	13
• Bezoekers weten Klein Profijt te vinden	14
• Het winkeltje	15
• Alle egels zijn verschillend	16
• We hebben goud in handen	17
• Roofvogeltelling januari 2007	18
• Zwerfvuil	20
• Cursussen en Lezingen	21
• Activiteitenprogramma	22
• Wildernisvlees	24
• Kattenkwaad geeft nuttige informatie	25
• Jeugdpagina	26
• Nieuwe leden welkom	28
• Uitnodiging Jaarvergadering april 2007	

Foto voorpagina:

Hazelaar

Kopij zomernummer inleveren vóór

1 mei 2007

AANLEVEREN KOPIJ

Als aparte bijlage ('attachment') bij een e-mail. Bij voorkeur in Word

Voor vragen: bel of mail :

Iris van der Vlerk:

Tel: 010 432 24 86

mail: redactie@hwl.nl

Van de redactie

Iris van der Vlerk

Hoe begin ik mijn artikel? Dat is toch iedere keer weer een verzuchting.

De puntjes op de i? dat zou ook nog een benaming van dit blad kunnen zijn. Alleen een relatie met de Hoeksche Waard is ver te zoeken, want een i zit er niet in.

Doet me denken aan een spel wat je met een groep kunt spelen: ga je mee naar het land van geen Idee? De verkiezing was een beetje speels, de uitslag één met een bewuste keuze.

Een nieuwe lente een nieuw geluid, Verderop in een artikel wordt hieraan al gerefereerd. Voor deze nieuwe uitgave wel heel toepasselijk.... Want vanaf heden is het HWL nieuws verleden tijd en spreken we over "Waar(d)zegger"

Eén van de criteria die voor de redactie van belang was, was de directe relatie tussen de naam en de Hoeksche Waard als geheel. Daarnaast hebben wij gekeken naar een krachtige naam.

Tja en dan de prijsuitreiking, die viel toevallig samen met een redactievergadering, want de winnende inzending komt van het laatst toegetrede redactielid namelijk Cobi Smit.

Dat brengt mij gelijk op het volgende punt: het voorstellen van de redactie. Hanny Willemstein, algemeen redactielid, is tegelijkertijd in de redactie gekomen met..... ik kan niet zeggen on-

dergetekende want mijn naam staat boven het artikel: Iris van der Vlerk, hoofdredacteur. Dit was in de zomer van 2003.

In mei 2006 is Aad Bruijnzeel erbij gekomen als algemeen redactielid met als speciale taak zich te bemoeien met het uitzoeken en de kwaliteit van de foto's.

Hans Pijnaker heeft de laatste maanden achter de schermen al veel meege-dacht en ook hij is sinds eind vorig jaar tot de redactie toegetreden.



Joep van Leeuwen en Jan Pieter van Bennekom hebben gereageerd op de oproep voor het afnemen van interviews. In deze eerste editie van "Waar(d)zegger heeft

Jan Pieter van Bennekom de spits afgebeten. Joep van Leeuwen heeft plaats genomen in de redactie en Jan Pieter zal op free-lance basis interviews verzorgen.

Cobi Smit gaat ondersteuning bieden bij de lay-out.

Een nieuwe groep mensen bij elkaar is altijd even wennen, het zal dan ook wel even duren vóór iedereen elkaar kent en op elkaar is ingespeeld, temeer daar de redactievergaderingen niet wekelijks zijn.

Met zijn allen doen we ons uiterste best om er een aantrekkelijk blad van te maken.

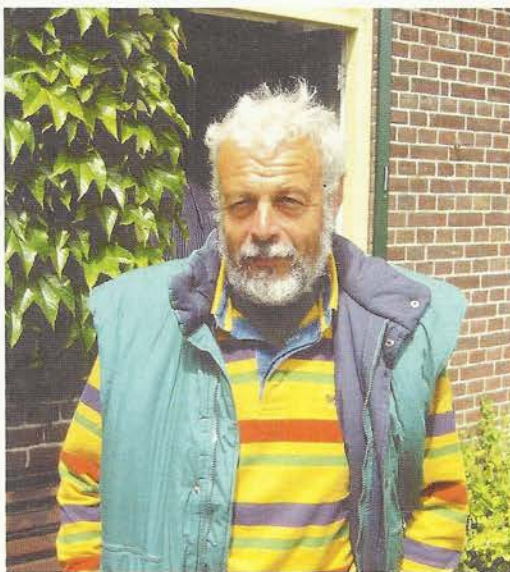
Met deze editie wordt ook afscheid genomen van het oude logo en de kleuren op het voorblad. Een voorproefje hoe het gaat worden kunt u al zien.

HWL groeit als kool

Joost Kievit

Het is hartje winter, maar veel te warm voor de tijd van het jaar. Een tijd waarin wereldleiders ook warm beginnen te lopen voor milieuproblemen. Het lijkt er tenminste op dat men de klimaatsverandering serieus gaat nemen.

Voor mij is dit een periode om bij het knotten of fruitbomen snoeien mijn gedachten de vrije loop te laten. Het voorbije jaar en de toekomst van HWL komen dan met regelmaat voorbij.



2006 was weer een jaar van groei op vele fronten. HWL ontwikkelt zich in rap tempo. Groei zowel in kwaliteit als in kwantiteit. Het is in deze korte bespiegeling niet mogelijk om een volledig overzicht te geven. Dat lukt zelfs niet in het jaarverslag waar in deze tijd bestuurders hun hoofd over breken.

Het werk in Den Haag, waarbij invloed werd uitgeoefend op de 2^e Kamer en het provinciebestuur met als doel een zo gaaf mogelijk Nationaal Landschap te behouden is van een hoog niveau geweest. Als voorzitter krijg ik daar nogal eens complimenten voor. De resultaten mogen er ook zijn. De status Nationaal Landschap was natuurlijk al prachtig. Het gaat er steeds meer naar uitzien, dat ook het bovenregionale bedrijventerrein kan worden gewaardeerd. Complimenten krijg ik ook over de website. De kwaliteit en de actualiteit worden hoog gewaardeerd.

Veel werk gebeurt in stilte en daar reageren buitenstaanders dan ook niet op. Dat maakt het niet minder belangrijk. De monitoring van de natuur in onze streek is nog steeds de basis van ons werk. Door dit werk kennen we de natuurwaarden en kunnen we duidelijk maken dat deze het behouden meer dan waard zijn.

Klein Profijt ontwikkelt zich als een kroonjuweel in de HWL organisatie. De activiteiten en bezoekersaantallen groeien gestaag. De staat van onderhoud is uitstekend en de waardering onder de gebruikers van het centrum is hoog. Ook financieel gaat het goed. Het was best spannend of de aanstelling van onze beheerder in loondienst niet een te zware belasting zou worden. Na enkele jaren kunnen we vaststellen dat deze tak van HWL ook financieel gezond is.

Dat geldt ook voor het beheer van de natuurterreinen. Hiervoor hebben we

de stichting Natuurbeheer Hoeksche-
waards Landschap opgericht. Deze
rechtspersoon is als zusterorganisatie
van de vereniging verantwoordelijk
voor het beheer. Het aantal terreinen
groeit nog steeds. Ik schat dat we naar
de 120 hectare lopen, terwijl dit enkele
jaren geleden nog 30 hectare was. We
streven naar een beheersvergoeding
bij ieder nieuw terrein en we werken
voor een groot deel met betaalde
krachten om het werk uit te voeren.
Ook financieel pakt dit goed uit. Het
afgelopen jaar hebben we kunnen in-
vesteren in de aanleg van natuurvrien-
delijke oevers en we hebben grond
kunnen aankopen waardoor ons ter-
rein aan de Hoekseweg in Strijen is
uitgebreid.

Dank zij het project biodiversiteit van
het ministerie van VROM en de provin-
cie kon ook het educatieve werk afge-
lopen jaar een impuls krijgen. Nieuwe
exposities kwamen van de grond en
het jeugdwerk kan beter worden uitge-
voerd omdat veel nieuw materiaal met
de verstrekte subsidies kon worden
aangeschaft. Meer dan tienduizend
kinderen konden afgelopen jaar aan de
hand van onze vrijwilligers de natuur
ontdekken.



Er is hard gewerkt om aandacht te krij-
gen voor het verlies aan biodiversiteit,
een van de grootste milieuproblemen
van onze tijd. Geleidelijk aan gaat dit

resultaat geven en ook de overheden in
de streek raken meer betrokken bij het
onderwerp.

Met de nieuwste loot aan de HWL
stam, de stichting Natuurbehoud Hoek-
schewaards Landschap gaan we dit
jaar een nieuw Nationaal Landschap
Centrum in Numansdorp bouwen. In
januari gaf het bestuur groen licht voor
de bouw. Dit nadat 2 jaar aan de voor-
bereiding was gewerkt. In deze voorbe-
reidingen is ongeveer een miljoen euro
bij elkaar gehaald, zijn de vergunning-
trajecten met succes doorlopen en zijn
overeenkomsten over het verkrijgen
van grond, beheer, verhuur e.d. op de
rails gezet. Gelet op de stand van za-
ken vond het bestuur het verantwoord
om het bouwbesluit te nemen. Dat wil
niet zeggen dat we er al zijn. Er wacht
heel veel werk. Zo is er nog een finan-
cieel gat van ongeveer een half miljoen
dat we moeten zien te vullen met vrij-
willigerswerk, sponsoring en een eigen
hypotheek. Niettemin ziet het er positief
uit. Het is een uniek project. Het eerste
Nationaal Landschap Centrum in ons
land, waarin ook nog alle natuurorgani-
saties uit de streek onder één dak ko-
men.

Veel werk is verzet en mooie resultaten
zijn bereikt. Dankzij de 400 vrijwilligers
en de betaalde kracht die HWL rijk is.
Overal ontmoet ik motivatie, gedreven-
heid, plezier, saamhorigheid en ge-
noegdooening bij het werken aan de toe-
komst van ons Nationaal Landschap.
Deze mensen zijn het kapitaal van on-
ze organisatie. Het is dit collectief dat
HWL sterk en zelfbewust maakt. Een
collectief om trots op te zijn.

Een Standaardwerk !

Joop van Riet

Zo kun je het boek "Kreken van de Hoeksche Waard" het best beschrijven. Nadat de post het Kreekenboek in december in de bus heeft laten glijden, begin je je te verlekken aan de mooie platen en tekeningen.

Daarna duik je in de verhalen over natuur, in, langs en rond de kreken. Met een overdaad aan successen –zoals in het oosten met argusvlinder- maar ook wijze ervaringen waarom ergens nog geen resultaten te behalen vielen. En wat er daarvoor nog anders moet. Die ervaringen zullen in veel meer streken in Nederland bruikbaar zijn.

Één voorwaarde voor behoud van het landschap en natuurontwikkeling wordt weinig belicht, maar spreekt voor zichzelf. Dat is de noodzaak van draagvlak in de streek. Het tot stand brengen van dit boek "Kreken van de Hoeksche Waard" toont weer de kracht van de vereniging Hoekschewaards Landschap en daarmee het draagvlak in de streek. (Zoals ook Regering en Provincie weten!).

In de Hoeksche Waard is een standaardwerk geboren, bruikbaar in heel Nederland!



De grote meerwaarde van dit kreekenboek is vooral de compleetheid, met het overzicht van de historische ontwikkeling van het landschap. Ondersteund met de archeologische vondsten en prachtige –vaak heel onbekende- afbeeldingen van oude kaarten van de Hoeksche Waard. Zo beleef je de ontwikkeling van het historisch erfgoed door de eeuwen heen. Van getijdenlandschap naar Nationaal Landschap, met de kreken als dragers in de natuurontwikkeling.



Unieke Zwarte Populier langs Binnenmaas

Arie Pieters

Dankzij de inspanningen van de fam. Barendregt uit Maasdam kwam Bomenstichting Fraxinus Excelsior begin dit jaar een potentieel monumentale boom op het spoor in de gemeente Binnenmaas. Het betreft een oude, Zwarte Populier langs de Binnenmaas.



De imposante populier staat ongeveer halverwege de Binnenmaas, bijna pal langs de oever. Het feit dat het zo goed als zeker om een voor West-Europa inheemse Zwarte Populier gaat maakt de boom extra interessant. De inheemse Zwarte Populier kan namelijk een stuk ouder worden dan de zgn. Canadese populier die vanaf de jaren zestig vaak in ons land werd aangeplant.

In onze buurlanden en met name in Frankrijk staan verschillende van deze

oude Zwarte Populieren. Dit zijn vaak bomen met een leeftijd van tussen de 150 en 300 jaar. De populier langs de Binnenmaas is waarschijnlijk tussen de 90-100 jaar oud. Hiermee is hij waarschijnlijk één van de oudste, mogelijk zelfs de oudste van onze regio.

De boom is opgemeten op een hoogte van circa 1.50 m. door dhr. Barendregt, omdat op de reguliere hoogte waarop vaak gemeten wordt (1.30 meter) heel veel klimop zat. Op een hoogte van 1.50 meter gemeten had de boom een omtrek van ruim 4 meter. Hier kunnen we gerust nog een centimeter of tien, vijftien bij optellen als we dit gaan omrekenen naar een meethoogte van 1.30 meter.

Als regionale bomenstichting zijn wij uiteraard blij dat wij het nieuwe jaar met deze 'ontdekking' beginnen en wij zullen de populier dan ook binnenkort gaan nomineren voor de landelijke lijst van monumentale bomen.

Oudere exemplaren van de Zwarte Populier komen in Nederland in kleine aantallen voor in de rivieruiterwaarden. Ze ontkiemen meestal alleen op plaatsen die regelmatig overstromen. Door het kappen van veel zogenaamde ooibossen langs de Nederlandse rivieren gedurende de afgelopen eeuwen waren de natuurlijke groeiplaatsen van de Zwarte Populier verdwenen. Door de recente natuurontwikkelingsprojecten in de uiterwaarden wordt momenteel gelukkig weer wat meer ruimte geschapen voor de Zwarte Populier.

Jammer

Cobi Smit

Gewapend met mijn vogelvrienden begeef ik mij het laatste jaar op de meest mooie plekken die de Hoekse Waard te bieden heeft.

Deze zomer liepen we op een, voor mij, nieuw stuk natuur. Likkebaardend geniet je het land, maar ik móét alle vogels leren (her)kennen, dus ik kan niet te veel blikken werpen op al het moois om mij heen.

Terwijl de 3124^e gans boven mij langsgakt dagdroom ik dat ik hier snel met mijn honden naar toe moet. Wat een heerlijk paradijs voor ze.

Een paar dagen later heb ik wat meer tijd om een uitgebreide hemelse-honden-wandeling te houden. Vol voorpret rij ik naar de plek die ik ze graag wil laten genieten, maar ik word tegengehouden door een bord, wat de vorige keer niet op mijn verrekijker-beeld verscheen: verboden voor honden! Teleurgesteld vertrek ik. Terwijl ik in de verte een wandelend en genietend mens in een ganzenweiland waarneem, verplaatsen we ons naar één van onze vertrouwde uitlaatplekken.



Na de uitjes van deze zomer, volgen de zwaluwen en weer komen we in een gebied waar een flatbewoner zijn vingers bij zou aflikken en wat bij ons gewoon in de achtertuin ligt (bij wijze van...). Ook nu weer alle ogen gericht op de vogels en dit keer de dakranden (qua zwaluw), maar het gebied blijft in mijn achterhoofd. En weer vertrek ik vol verwachting met de honden achterin mijn spichtje naar een mooi stukje Hoekse Waard. Wat schetst mijn verbazing: verboden voor honden!

Ergens ver weg ontwaar ik een grote groep mensen die waarschijnlijk ook van het prachtige stukje natuur lopen te genieten. Met de staart tussen onze benen, rijden wij terug naar een ons vertrouwd plekje.

Na de zwaluwen, gewoon een dag lekker vogels kijken en weer een mooi gebied en weer leerde ik niet om de verrekijker even te laten hangen om een diepte-onderzoek naar de toegankelijkheid van dit gebied te doen: een paar dagen later herhaalt het ritueel zich en ik raak toch wel redelijk geïrriteerd. Langs een stille weg in het Oude Land van Strijen mijmer ik mijzelf een prachtige hondenuitlaatplaats en zoek ik naar oplossingen.

Als er mooie, unieke, nieuwe, groene, natuurlijke zaken oprukken in de Hoekse Waard wordt gelukkig alles in het werk gesteld om het te beschermen, te motiveren, te activeren, te publiceren. We maken er een werkgroep voor en de resultaten zijn groei in meerdere opzichten! Volledig voorstander van!

"Asielzoekers" als ganzen worden met open vizier begroet, zo ook de buiten-

landse bezoekers die in groten getale komen spotten. We zijn gelukkig dat alle ganzen er weer zijn (er zijn groepen levende wezens, waar minder enthousiast mee wordt omgegaan). En de verhouding gans – geweigerd, opgeslagen, teruggestuurd levend wezen, is niet in verhouding, maar toch. De ganzen mogen blijven en we doen er alles aan om de omgeving zo gunstig mogelijk te maken om meer en



zeldzamere soorten aan te trekken. Maar als een “verboden voor hondenbord” mij bij ieder aantrekkelijk natuurgebied verbiedt om het te betreden

met mijn meer dan goed getrainde honden, dan word ik grimmig. Aan de ene kant gretig de natuur binnenhalen en aan de andere kant..... Ja? Niet? Vooral omdat ik geen borden verboden toegang (voor de homo sapiens) zie. Achter het gemiste bord verboden toegang lachen de achtergelaten blikjes, stukken plastic, verouderde mobieltjes en ander afval mij toe. Die zal je niet vinden als mijn honden hier hebben gelopen!

Hoogstens zullen er af en toe op een afstand wat vogels wegvliegen, maar dat doen ze ook bij de nadering van mensen en natuurlijke vijanden, dus eigenlijk gaat de natuur dan zijn gang.

Ik ben op een paar opties gekomen: of ik kom niet meer in alle net ontdekte prachtige stukken van de Hoekse Waard, of ik zorg voor een paar leuke agenten, boswachters en veldbeheerders in mijn vriendenkring, of zal ik een werkgroep honden oprichten?

Ik denk dat ik voor het laatste kies.....

Wolven in natuurgebieden!

Dick van Houwelingen

In tegenstelling tot wat de aanhef doet vermoeden wordt dit géén pleidooi om wolven in de grote natuurgebieden van de Hoeksche Waard uit te zetten. Dat is ook helemaal niet nodig, er lopen er inmiddels al volop rond!

Weliswaar in een kleinere uitvoering en in vele kleuren maar nog wel met dezelfde karaktertrekjes. Snel, intelligent en gek op lekker vers vlees.

Ze hebben de meest wonderlijke namen gekregen: Chihuahua, Coton de Tuléar, Chow Chow, Carakaabse Herdershond of Owsharka.



Samen met hun struinende baasje of bazin, stuiven ze de nieuwe natuurontwikkelingsgebieden in. Verbodsborden negerend en een grote onrust onder vogels en zoogdieren veroorzakend, trekken beiden door dit nieuwe uitgestrekte land als pioniers door de "Nieuwe Wereld".



Als na uren spelen, rennen, zwemmen en mooie stokken verslepen beiden weer moe en voldaan thuis komen, sidert het dierenleven nog lang na. Honderden ganzen hebben, na regelmatig opgejaagd te zijn, een rustig plekje gevonden op de wintertarwe....

De hazen, die in hun leger zijn verstoord, zoeken weer een mooie plek maar de geur van "wolf" blijft nog dagen in hun neus hangen. De hond, want daar heb ik het natuurlijk over, likt nog eens de laatste druppels wilde eendenei van zijn bek en droomt alweer over de volgende rooftocht.

In "De Levende Natuur" van september 2006 beschrijft - bij vogelaars welbekende - Rob Bijlsma wat de effecten zijn van menselijke verstoring op grondbroedende vogels van Planken Wambuis. Het is een lang en dieptreurig verhaal geworden waarin duidelijk wordt dat vooral grondbroeders zwaar te lijden hebben onder de toenemende recreatiedruk. Bij sommige soorten is een éénmalige verstoring al voldoende

om het nest voorgoed te verlaten. Ook wordt uit onderzoek in Engeland duidelijk dat hoe vaker een vogel verstoord wordt, des te groter de kans wordt dat het nest gepredeerd wordt. Loslopende honden blijken ook daar voor grote problemen te zorgen.

In bijna alle gemeenten van Nederland moeten honden vanwege de Politieverordening aangelijnd zijn bij het uitlaten. Dat geldt dus ook voor de natuurgebieden, tenzij daarvoor een uitzondering is gemaakt. Wat mij dan zéér verbaasd is dat ik feitelijk zelden een aangelijnde hond zie!

In het nieuwe natuurgebied de Oeverlanden zijn al tientallen hondenmensen geverbaliseerd. Dit blijkt tot nu niet zoveel effect te hebben. Het maakt niet uit wanneer ik er kom, altijd zijn er miniwolven de kantjes aan het afstropen. Het "baasje" is soms in geen velden of wegen te bekennen. Bij het aanspreken van de hondenbezitter op zijn gedrag wordt al snel duidelijk dat hij of zij werkelijk géén idee heeft dat er een overtreding begaan wordt en dat er grootse verstoring teweeg gebracht wordt onder de levende have. Er zijn er echter ook die zich gedragen als de "snelle jongens" zoals te zien is bij "Wegmisbruikers". Woedend en verbijsterd dat er opgetreden wordt tegen hun trouwe viervoeter die "nog nooit iets gedaan heeft".

De hoogste tijd voor duidelijke voorlichting en een adequaat handhavingsbeleid!



Houdingen tegenover de natuur

Hans Pijnaker

In mijn vorige artikel over 'milieu-afbraak' beweerde ik dat we naar een andere visie op de werkelijkheid moeten. Niet meer die egocentrische houding van niet-inmenging in mijn zaken en vrijheid van zelfbeschikking over mijn natuurlijke omgeving, het scheidingsdenken dus.

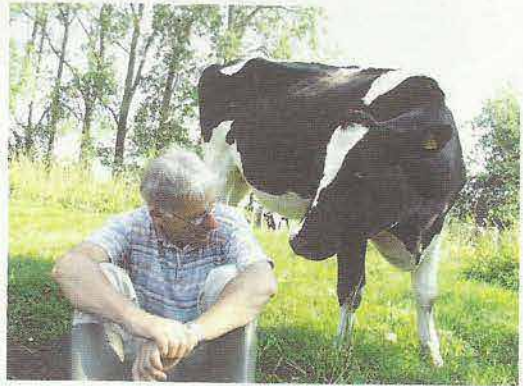
Dat egoïstische scheidingsdenken leidt er namelijk toe dat de natuurlijke omgeving gezien wordt als een ding, dat je dus ook mag afbreken en verkopen om er wat aan te verdienen.

Maar we moeten naar een verbondenheidsdenken, een solidariteitsdenken, omdat het milieu naast de levende organismen, zoals ik zelf ben, óók de gestolde mogelijkheid tot leven en ontwikkeling bevat in de anorganische materie, zoals de milieufilosoof Koo van der Wal zegt.

Hoe je ons natuurlijke milieu wenst te zien, zo ga je je ook gedragen tegenover dat milieu.

Je visie op de natuurlijke wereld bepaalt je gedrag tegenover die natuurlijke wereld. We hebben het dan over onze *houding* ten opzichte van ons natuurlijke milieu. Zo'n houding bestaat uit fundamentele opvattingen en waarden gericht op de natuur om ons heen, die ook ingrijpende gevolgen heeft voor de omgang met de natuur, voor het gebruik van de natuurlijke hulpbronnen, voor de relatie tussen economie en natuur en voor de manier waarop we onze technologie willen ontwikkelen binnen deze natuur. Zo'n houding bevat dus ons *wereldbeeld* en ons *mensbeeld*, onze visie op wat de we-

reld voor een ding is en wie de mens is die op die wereld rondloopt. Maar ook zit er een visie in op de vraag hoe ik als mens me in die wereld heb te gedragen. En daarmee komt de ethiek, komen de morele normen over ons gedrag ten opzichte van de natuur, om de hoek kijken.



De milieufilosoof Zweers noemt zes mogelijke houdingen die we kunnen aannemen tegenover de natuur, te weten:

- (1) de mens als despoot
- (2) de mens als verlichte heerser
- (3) de mens als rentmeester
- (4) de mens als partner
- (5) de mens als participant ofwel deelhebber aan het grotere geheel van de natuur en
- (6) de mens met het besef van eenheid of een-zijn met de natuur.

In de eerste drie grondhoudingen staat de mens centraal (antropocentrisme), terwijl het milieu (ecocentrisme) de boventoon voert in de laatste drie grondhoudingen. Het omslagpunt ligt bij de houding van rentmeesterschap. Dit is

Berichten uit de Plantenwerkgroep

Elza van Dorsser

Het is 6 april 2006.

Ik sta onder aan een dijk in Numansdorp. In Oud-Beijerland volg ik, bij Hoekschevaards Landschap, de cursus IVN-gids en moet daarvoor bij minimaal twee HWL werkgroepen stage lopen. De IVN-organisatie heeft een landelijk bureau in Amsterdam en wordt gefinancierd door een aantal ministeries. IVN betekent: Instituut voor Natuurbeschermingseducatie.

Van verschillende kanten komen er mensen aangelopen die elkaar allemaal kennen. Ze begroeten elkaar heel vriendelijk. Ze zijn lid van het Hoekse Waards Landschap. Vrijwilligers die met elkaar de *plantenwerkgroep* vormen. Wildenthousiast hebben ze "ja" gezegd toen ik vroeg of ik bij hen stage mocht lopen.

Het is bitter koud, maar dat schijnt niemand te deren. Truus van Belle heeft een prachtig plantenstukje bij zich, mossen en planten op een dakpan gerangschikt. Ze steekt enthousiast van wal. Welke planten zijn het? Iedereen buigt zich over de dakpan. Ik geloof m'n oren niet: vroegeling, Deens lepelblad, ruighaarmos, smaragdsteeltje, zaailing enz. enz. Geen van de planten is mij bekend. De "vroegeling" is 3 cm groot. En heeft een bloemetje van enkele millimeters groot!

We starten met de inventarisering. Elke plant die de groep ziet wordt genoteerd. Aan het einde van de avond worden er 24 planten op een lijst geschreven. Er blijkt nog heel weinig te groei-

en. Truus wijst me op de hazelaar. De mannelijke en de vrouwelijke bloemen zijn te zien, maar daar heb ik nog geen oog voor als ik er een foto van maak.



Koud en met een gevoel van "te gek, wat een lieve mensen, wat een andere wereld" kom ik thuis en schrijf mijn verslag.

Elke week komen de leden van deze werkgroep bij elkaar. In de winter verzorgen ze een interne cursus. Twee keer per jaar vergaderen ze. Wisselen ze gegevens uit. Alle gegevens worden doorgegeven aan de landelijke organisatie Floron. En één keer per 25 jaar worden al deze gegevens gebundeld in een nieuwe plantenatlas van Nederland.

13 december 2006

Het werk van de plantenwerkgroep intrigeert me. Maar ook de planten op zich. Tijdens een cursusavond houd ik een lezing over mannelijke en vrouwelijke planten. Zoekend tussen mijn, door het jaar heen opgeslagen, foto's,

kom ik de hazelaar tegen van mijn eerste stageavond. En opeens zie ik het: er zitten op de tak mannelijke en vrouwelijke bloemen!

3 februari 2007.

Voor mijn plezier loop ik mee met een excursie in Strijen. Zondagochtend, beetje fris, mooi weer. We kijken naar ganzen. Sinds ik me echter bij de plantenwerkgroep heb aangesloten lukt het me niet meer alleen naar vogels te kijken; als vanzelf zie ik de planten staan. Vlak bij mijn voeten steekt een plantje (3 cm) zijn kopje omhoog.

Direct een foto gemaakt en opgestuurd naar enkele leden. Want onzeker ben ik nog steeds. "Is dit de vroegeling?" Ja is het antwoord. Blij sla ik de foto op.

Of de vroegeling nu een bijzonder plantje is of niet, is voor de planten-

werkgroepleden niet belangrijk. Dat het hier groeit, dat het gecatalogiseerd kan worden, maar bovenal, dat het, hoe nietig ook, een onderdeel is van onze mooie Hoekse Waard, is hen het vrijwilligerswerk waard.

Wilt u zich bij deze groep aansluiten?

Bel naar Truus van Belle:

0186-662112



Luie Britse vogels

Cobi Smit

Een Engelse veerpont heeft sinds kort een ongewoon lui, maar ook slim vogelpaar als vaste passagiers.

Twee steenlopers (*arenaria interpres*) nemen elke morgen om 08.15 uur de eerste pont van het Zuid-Engelse Falmouth naar het vijf kilometer verderop gelegen St. Mawes. Met de laatste pont van 15.45 uur gaan ze weer terug.

Experts vermoeden dat ze te lui zijn om van hun nest naar hun foerageergebied te vliegen. De kapitein van de veerpont Queen of Falmouth gaf de twee de namen Fred en Freda. Hij zegt honderd procent zeker te weten dat het telkens om hetzelfde paar gaat. Volgens de Britse Bond voor vogelbeschermers is bekend dat vogels zich zo

weinig mogelijk inspannen om eten te vinden.

Voor steenlopers lijkt dat overigens niet op te gaan: zij danken hun naam aan het feit dat ze bij het foerageren stenen omdraaien.

Bron: Algemeen Dagblad januari 2007



Interview Lennie Steenbeek

Jan Pieter van Bennekom

Het leek de (nieuwe) redactie van HWL nieuws leuk om in elk blad een interview op te nemen van een markant persoon. Ons oudste nog actieve lid zou daarbij het spits afbijten. Daarom toog één van onze medewerkers naar Numansdorp. De ontvangst was op zich al bijzonder hartelijk, zodat de interviewer zich afvroeg of alles wel klopte. Was deze dame wel zo oud als opgegeven, 80 jaar?

Het gaat in deze om Lennie Steenbeek. Lennie woont al 33 jaar samen met haar echtgenoot in het mooie Numansdorp.



Beiden zijn Rotterdam ontvlucht, waar zij tot dan woonden. Begin 70'er jaren zagen zij hun kans schoon en kózen voor de Hoeksche Waard. Dat buitenleven zijn zij inmiddels zo gewend dat zij nooit meer terug willen naar de stad. Niet dat dit nodig is. Het geeft maar aan hoe zij hier inmiddels zijn geworteld.

Lennie (en ook haar man) zijn niet diegenen die vanachter de geraniums de wereld aanschouwen. Vol van vitaliteit en levensvreugde zijn zij dagelijks in de weer met diverse zaken, zowel bin-

nen als buiten. De liefde voor de natuur heeft Lennie haar hele leven al gehad. Zolang zij kan nagaan heeft het buitenleven altijd een belangrijke rol gespeeld: met sporten, in vakanties, steeds stond voorop dat zoveel mogelijk moest gebeuren in de buitenlucht. Daar waar je de natuur zo goed kunt proeven en horen.

De kennismaking met HWL vond plaats in de jaren '82/'83. Uiteraard was Lennie al lid van de KNNV. Nieuwsgierigheid voor planten groeide toen kinderen (met name hun zoon) meer van planten bleken te weten dan moeder. "Dat is blaasjeskruid, dat zie je toch zo". Uiteraard liet Lennie dat niet op zich zitten en volgde een groencursus bij HWL (welke cursus werd gegeven door diegenen die nu nog binnen HWL actief zijn). Aangestoken door die kennis was en is Lennie niet meer te houden.

Met veel enthousiasme genoot ze met volle teugen van de afsluitende excursie in Voornes Duin. Daarna gaat Lennie volledig op in de plantenwereld. Ze wordt een plantenkenner van formaat, een belangrijke steunpilaar voor HWL. Wekelijks was en is zij bezig met de plantenwerkgroep van HWL. Al struinend door de natuur met haar collega's van de werkgroep turft zij de streeplijst af. Turend en speurend wordt stapje voor stapje het vooraf bepaalde gebied gescreend. Daarbij hoor je regelmatig een gillette als weer eens een bijzonder plantje wordt ontdekt. Dat is toch het leukste van het geheel, daar doe je het toch voor?

Waar vind je een 80-jarige met het elan en de energie van iemand van ruim 20

jaar? Wie heeft nog de bevoegenheid om over de natuur, met name over planten, te praten dat je zelf de tijd volledig vergeet? Wie heeft een verzameling planten, deugdelijk beschreven met vindplaats, met een omvang van 1200 soorten? Wie besteedt daaraan op deze leeftijd nog circa twee dagen per week?



Wie scoort met bijzondere vondsten bij het Nationaal Herbarium Nederland? U-

teraard Lennie Steenbeek. Dan mag zonder terughoudendheid worden gezegd dat Lennie (ook voor HWL) een bijzonder exemplaar is.

Een plantje dat in geen enkel studieboek voorkomt, maar van uniek gehalte is.

Zelf is ze terughoudend met deze lovende woorden. Ze zegt enorm te genieten van alles wat de natuur biedt. Daarnaast is ze dankbaar voor de goede gezondheid die onmisbaar is om zo te hebben kunnen werken. Lennieervaart het tijdig kunnen vinden van voldoende nieuwe vrijwilligers voor dit werk als het voornaamste probleem voor de toekomst. Jong bloed op alle terreinen blijft van belang. Ook daarmee geeft zij aan dat zij niet egocentrisch is ingesteld, maar oog blijft houden voor alles wat van waarde is.

Lennie, dank voor het gesprek en de koffie. Nog gezonde jaren gewenst. Het ga je goed.

Bezoekers weten NBC Klein Profijt te vinden

Merijn van den Hoogenhoff

Meer dan 17,5 duizend fietsers, wandelaars en andere passanten in de Hoeksche Waard hebben in 2006 bezoekerscentrum Klein Profijt van het Hoekschewaards Landschap weten te vinden

Voor het vierde achtereenvolgende jaar is het aantal mensen dat een bezoek brengt aan dit bezoekerscentrum van het Hoekschewaards Landschap gestegen.

Trok NBC Klein Profijt in 2005 nog 15780 belangstellenden, in het afgelo-



pen jaar is dat met ruim 11% gestegen naar 17538 mensen.

Voor al de klantvriendelijke en gezellige sfeer worden geroemd. De combinatie van gezelligheid en goede educatie over flora en fauna in de Hoeksche Waard maken een bezoek meer dan de moeite waard.

Onlangs is er gestart met de bouw van een grote permanente expositie over de bijzondere aspecten van het nationaal landschap de Hoeksche Waard. Deze tentoonstelling moet er voor gaan zorgen dat elke Hoeksche waarder straks ten minste éénmaal in het

bezoekerscentrum geweest moet zijn om mee te kunnen praten over het mooie eiland waarop ze wonen. Dit zal dus zonder twijfel leiden tot nog meer bezoekers in het jaar 2007.



Een nieuw jaar, een nieuwe lente, een nieuw begin.....

Het nieuwe jaar is al een paar maanden oud, een nieuwe lente is net begonnen. Van een nieuw begin zal echter geen sprake zijn in het HWL winkel-tje.

Het jaar 2006 is succesvol afgesloten wat betreft in- en verkoopcijfers. Dus we kunnen enthousiast verder gaan met onze activiteiten. Ons naarstig speurwerk naar originele, geschikte en betaalbare artikelen is rijkelijk beloond. Als dit lente nummer bij u in de brievenbus valt, hebben we weer heel wat struinwerk achter de rug. Een dagje

naar de beurs in Utrecht, naar een groothandel in Amsterdam, bestellingen plaatsen van nieuwe boekuitgaven, ontvangen catalogi doorspitten op zoek naar.... Heel afwisselend, spannend en vooral leuk vrijwilligerswerk.

Wat het resultaat wordt van al dit struinwerk is ook voor ons een grote verrassing! Wij kunnen u echter verzekeren dat de winkel vanaf eind maart gevuld zal zijn met veel nieuwe en bijzondere artikelen. Kom dan gerust een kijkje nemen!

Voor eventuele ideeën en suggesties houden wij ons altijd aanbevolen. Schrijf ze op of geef ze door aan de barmedewerkers van Klein Profijt.

Graag tot ziens!!

Het winkelteam

Alle egels zijn verschillend!

Ank Kortenbach

Het verbaast mij steeds weer hoe verschillend egels zijn. Als ik in de Opvang kom, staan er twee ongeduldig met hun voerbakjes te rammelen alsof ze zeggen willen "waar blijft het eten?".

Een andere egel blijft in de slaapdoos zitten maar kan zijn nieuwsgierigheid toch niet bedwingen en komt heel voorzichtig om een hoekje kijken, maar zodra ik in zijn buurt kom kruipt hij gauw weer terug. Maar als zijn etensbakje gevuld is komt hij er gauw uit en eet zo snel hij kan zijn bakje leeg.

Weer een ander staat rechtop tegen de tralies en vraagt om aandacht, als ik dan even op zijn buikje kriebel blijft hij even een paar tellen staan, maar krimpt dan weer tot een bol in elkaar. Zo wacht hij af tot ik zijn kooi heb schoon-gemaakt en zijn eten heb neergezet, dan ontrolt hij zich en gaat smakelijk staan te eten.



Twee anderen laten zich helemaal niet zien, liggen te grommen en te blazen naar me. Zodra ik hun kooien heb gedaan en bij hun ook het eten heb neergezet komen ze heel voorzichtig te voorschijn, want als ze kunnen eten zijn ze ineens hun angst vergeten. Maar ik hoef maar een verkeerde beweging te

maken of ze rennen weer hun slaapdoos in.

Sommige egels blijven nieuwsgierig, andere heel voorzichtig. Er is er één bij die me elke keer weer laat lachen. Dit is de clown onder de egels. In de kooi waarin hij zit staat een doosje waarin de egel slaapt. Tussen de tralies aan de bovenkant en het slaapdoosje is maar vijf centimeter ruimte.



Elke keer als ik de egels eten kom geven gaat hij aan de tralies bovenaan hangen, draait zich op zijn rug en trekt zich voortbewegend met zijn voorpoten op zijn rug liggend over het doosje. Is hij bij het einde van het doosje gekomen laat hij zich rugwaarts vallen, draait zich om en loopt weer naar de voorkant en begint weer helemaal opnieuw. Het is moeilijk om te beschrijven. Toch is het een geweldig leuk gezicht en elke dag brengt hij me hier-

mee aan het lachen. Maar zodra zijn eten er staat houdt hij op, want dat eten is toch belangrijker dan capriolen uithalen.

Heeft hij zijn buikje vol gegeten, dan gaat hij lekker in zijn slaapdoos liggen slapen of liggen kijken naar mij zolang ik bezig ben.

De egel met zijn geamputeerde poot loopt al goed en komt zelfs bij me kijken als ik in zijn kooi bezig ben. Angstig is hij gelukkig niet geworden.

U kunt een vriend of vriendin worden

van de Egelopvang, een klein bedrag per jaar helpt mij de egelpopulatie in stand te houden. U kunt uw donatie storten op 6988304 t.n.v. Egelopvang Hoeksche Waard. U kunt ook een egelnieuwsbrief ontvangen als u daar interesse in heeft. Stuur dan uw e-mail adres naar egelopvang@hccnet.nl

Egelopvang Hoeksche Waard.
Dauwrootstraat 3
3295 TC 's-Gravendeel

We hebben goud in handen

Hans Pijnaker

Holland heeft zijn goud de rug toegekeerd, zegt Zuid-Hollands gedeputeerde Lenie Dwarshuis. Ze heeft het over een advies aan Provinciale Staten van de milieucommissie Tielrooy, die een advies uitbrengt over verbetering van de Nederlandse kust.

Binnenkort zullen op een aantal plaatsen langs de Hollandse kust de zwakke schakels worden versterkt, zoals



Noordwijk, Scheveningen, de Delflandse kust en de regio Rotterdam.

Het gaat al jaren matig met de zuidelijke randstad, zegt Dwarshuis. Er is sprake van een eenzijdige ontwikkeling van het Rotterdamse havengebied en het Westland met zijn kassen. Er is een achterstand in de aanleg van

groen in en rondom de grote steden, stelt de commissie Tielrooy. Er moet iets gebeuren in de zuidvleugel, zegt ook de landschapsarchitect en rijksadviseur voor het landschap, Dirk Sijmons: Mensen voelen zich opgesloten. De kust is in dit gebied één van de weinige sleutels waar je nog aan kunt draaien. En Dwarshuis: We hebben de komende jaren geen behoefte aan nog meer woningen in dit deel van de Randstad. Maar wel aan recreatieterreinen en natuur, wat bijdraagt aan de kwaliteit van leven. We moeten weer op de lijstjes komen te staan, zegt ze, van aantrekkelijke regio's. We moeten de regio's zo aantrekkelijk maken dat de vrouwen van de topmanagers hier willen wonen, want zo gaat dat. Dan komt er vanzelf weer werk voor de glazenwasser, de electricien e.d.

Voorwaar, dit biedt hoop voor de Hoeksche Waard.

Genoeg aanleiding voor de werkgroep Milieu en Planologie van HWL om de Hoeksche Waard nog harder onderbouwd als groene long voor de Rijnmond regio neer te zetten.

BRON: NRC 31/8/06.

Roofvogeltelling januari 2007

Janus Verkerk en Peter de Barse

Door de vogelwerkgroep wordt jaarlijks medio januari de gehele Hoekse Waard geïnventariseerd op roofvogels. Dit jaar gebeurde dit voor de 23^{ste} maal. Ondanks een behoorlijke wind waren de weersomstandigheden redelijk. Het werd een gedenkwaardige telling!

Het totaal waargenomen vogels is terug op het niveau van 10 jaar terug! Na 1997 zijn er altijd meer roofvogels waargenomen dan de 341 van 2007 (inclusief Tiengemeten), met 2003 als absoluut topjaar (511 exemplaren). Dit verdient een nadere analyse.



De **buizerd** springt er uit als veroorzaker van de spectaculaire daling van het totaal in 2007.

In de HW leven maar liefst 104 buizerds minder dan in 2006 (207 ten opzichte van 311). Op Tiengemeten zijn er dit jaar 7 waargenomen ten opzichte van 10 in 2006. Absoluut gezien op Tiengemeten niet zo'n groot verschil, maar procentueel de gelijke trend als op het vaste land. Door de kap van 600 bomen op dit eiland is het aantal uitkijkposten van de buizerd afgenomen. Hierdoor is er veel meer openheid wat wellicht ten goede kwam aan het aantal torenvalken. In ieder geval was het in 14 jaar niet voorgekomen dat er meer

torenvalken dan buizerds te tellen waren.

De genoemde wind zal zeker van invloed zijn geweest, al waren er voldoende momenten aanwezig waarop de buizerds zich al zwevend groepsgevijs goed lieten bewonderen.



Een belangrijke oorzaak van de terugloop kan zijn dat zich bij de het jaar rond verblijvende broedende buizerds minder wintergasten uit Noord en Oost-Europa hebben gevoegd.

De oorzaak kan niet de zachte winter 2006/07 zijn, want dat is al 10 jaar aan de gang met een toename van de buizerd, maar de zachte winter in nabij gelegen noordelijke en oostelijke streken.

Vooraf het wegblijven van sneeuw in die streken (Moskou heeft pas medio januari de eerste sneeuw van betekenis gehad) geeft voldoende aanleiding om niet verder te trekken.

Eigenlijk nog gekker is het met de **kiekendieven** gesteld. Er zijn slechts 5 kiekendieven waargenomen, 3 bruine (waarvan 1 op Tiengemeten) en 2 blauwe.

Sinds de aanvang van de tellingen in 1983 zijn nog NOOIT zo weinig kieken

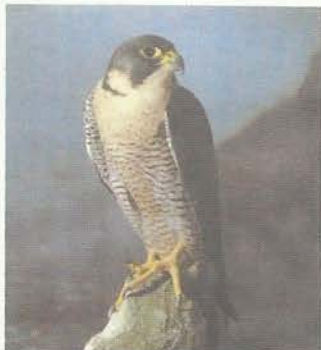
geteld!! Het beeld van de **bruine kiekendief** valt nog wel mee. De HW is sowieso geen bolwerk van overwinterende bruine kiekken. De winterpopulatie in de Delta neemt echter wel toe, maar voor het belangrijkste deel in de zuidelijke Delta rond de Westerschelde met het Verdrongen Land van Saeftinge als slaappleats.

De plotselinge afname betreft voornamelijk de **blauwe kiekendief**.

De laatste jaren goed voor ongeveer 10 exemplaren. De jaren daarvoor zelfs nog meer. De afname is in 2006 ingezet. In het verslag over de roofvogeltelling 2006 staat vermeld: 'Blauwe kiekendieven waren schaars deze winter, 7 ex. voor de HW, waarvan twee mannetjes, is erg matig'. De schrijvers konden toen niet bevroeden dat er in 2007 slechts 2 exemplaren waargenomen zouden worden.

Bekend is dat de broedende blauwe kiekken op de Waddeneilanden drastisch dalen, maar dat kan toch niet de enige reden zijn. Het geeft geen vertrouwen voor de toekomst en het is niet te hopen dat dit het begin is van het verdwijnen van de blauwe kiek uit ons winterlandschap.

Spectaculair is elke keer weer de ontmoeting met de **slechtvalk**.



Het jaar 2006 was een absoluut topjaar: maar liefst 11 exemplaren! In 2007 maar 4. We denken aan gewone pech tijdens de tellingen. Meerdere tellers zeggen dat de slechtvalk buiten de telperiode gewoon wordt waargenomen, maar juist in de telperiode niet. Het broedpaar op de mast bij de Hellegatsplaten is ook weer gezien, dus dat belooft weer wat.

De **havik** ligt met 4 exemplaren ook wat onder de 'norm' van de laatste jaren, maar als je bedenkt dat in 2006 op de Esscheplaat er 3 waren waargenomen en nu niet één, ligt het winterbestand waarschijnlijk op het normale niveau.



De **sperwer** ligt ook op de lijn van de laatste jaren. Deze vluchtige en lastig te inventariseren roofvogel heeft zich toch weer 21 maal laten zien tot vreugde van de tellers.



Dan nog de **torenvalk**. Ook deze ligt op een normaal niveau met in totaal 78 exemplaren in de HW. Alleen na zeer muisrijke broedjaren is het aantal een stuk hoger (>100). De verdubbeling op

Tiengemeten (14 exemplaren) is rond-uit spectaculair, waarschijnlijk door het veranderende landschap.



Blijven de **zeer schaarse roofvogels** over. Dit jaar is 1 smelleken (blijft een heel moeilijk te spotten soort) gezien.

De niet te missen zeearend was afwezig. In deze winter geen zeearend in de HW? Niets is minder waar. Gedurende de periode 16 oktober tot 28 november 2006 heeft er 1 gezeten op de Korendijksche Slikken en de Blanke Slikken (pendelaar). Op 10 december aldaar ook gezien en op 2 december is boven de Oeverlanden Hollandsch Diep (de voormalige APL polder bij Strijensas) er ook nog één waargenomen. Daarna werd het stil totdat op 11 februari 2007 tot vreugde van de ontdekkers wederom een adulte zeearend boven de Korendijksche Slikken verscheen.

Zwerfvuil

Jelle Kerkstra

Over een initiatief dat helaas maar al te nodig blijkt te zijn. (redactie)

We waren op school bezig met het project toen opeens m'n vriendje kwam roepen dat mijn opa er was.

Ik liep snel naar de deur toe en daar stond mijn opa met twee vriendjes, Bastian van Wingerden en Jurian Wols. M'n opa vroeg of ik mee wilde gaan, langs de Polderdijk, de Zwanegatsedijk en de Zuidoostelijk zwerfvuil opruimen. Ik

had er direct zin in en toen ik uit school thuis kwam, kwam opa ons al snel ophalen. M'n opa had vuilprikkers bij de gemeente geleend dus we konden alles zo opprikken. Het was niet te geloven zoveel troep lag er. Wel 20 wijn- en drankflessen, 20 bierflesjes, 175 bier- en limonadeblikjes, 25 pakjes en nog 2 vuilniszakken vol met andere troep!



Cursussen en lezingen voorjaar 2007

Hieronder treft u het programma aan van de cursussen en lezingen, die HWL tot aan de zomervakantie voor u organiseert.

Cursus Lentevogels Let op!: REEDS VOLGEBOEKT

In deze cursus staan de vogels in de lente centraal. Tijdens de cursusavonden komen naast de gewone tuinvogels ook akker- en weidevogels aan de orde. Speciale aandacht is er voor spechten, zwaluwen, duiven en steltlopers. Andere onderwerpen: broedvogelinventarisatie en vogelzang.



De cursus bestaat uit 3 avonden en 3 à 4 excursies, docenten: Frank van Gessele, Rob Burgmans en Martin Benard.

De cursus is een vervolg op de in vorige jaren georganiseerde cursussen over Wintervogels. In eerste instantie zijn daarom de deelnemers aan deze vroegere cursussen benaderd.

Let Op! Had u graag deelgenomen aan deze cursus? Houdt dan volgend jaar de Waar(d)zegger in de gaten. Gezien het grote succes is de kans zeer groot dat deze cursus in 2008 wordt herhaald!

HWL-lezing april: de Oosterschelde

Maandag 23 april : De zee flora en –fauna van de Oosterschelde door Michel Otten.

De Oosterschelde is een uniek gebied in Nederland, ondermeer omdat deze zoute zee arm is omgeven door veel stenen dijken, pieren en dammen. Door deze kunstmatige rotskust leven er organismen die anders niet in Nederland voor zouden komen. Dit maakt o.a. dat de Oosterschelde buitengewoon rijk is aan allerlei planten en dieren zoals zeewieren en zeeanemonen. Soms betreft het heel onbekende. Kent u bijvoorbeeld het teringlijdertje, horentjeswier en de Japanse zakpijp? Michel Otten is lid van de Strandwerkgroep van de KNNV. Deze werkgroep is gespecialiseerd in strandvondsten en alles wat leeft in het zoute water.

Meer informatie: telefoon (0186) 62 18 88, of via e-mail kantoor@hwl.nl.

Kosten: €1,00 voor leden en €1,50 voor niet-leden, kinderen onder 16 jaar gratis.

Verder: De lezing vindt plaats in NBC Klein Profijt en begint om 20.00 u.

Vooraankondigingen

Planten determineren voor beginners

Na de zomervakantie organiseert het HWL in samenwerking met de plantenwerkgroep de cursus "Planten determineren voor beginners".

Houd de Waar(d)zegger van juli in de gaten voor meer informatie. Wilt u nu alvast iets meer weten, neem dan contact op met: Sjoerd Reinstra, tel. (0186) 602357.

Gidsendag 2007

De jaarlijkse gidsendag voor de natuurgidsen van het Hoekschewaards Landschap vindt dit jaar plaats op **donderdag 17 mei** (alleen de ochtend!).

Inderdaad: het is op Hemelvaartsdag. Mede daarom belooft het iets bijzonders te worden. Ook de nieuwe gidsen van de natuurgidsencursus 2006-2007 zijn welkom. Alle gidsen ontvangen hierover nog persoonlijk bericht. Noteer nu alvast deze datum in jullie agenda.

Meer informatie: Sjoerd Reinstra, tel. (0186) 602357.

Activiteiten programma 2007

<i>WANNEER</i>	<i>THEMA/WAAR</i>	<i>INFORMATIE</i>
18 maart (zondag) 9.00 - ± 11.00	Vogelgeluiden Laningpark Oud-Beijerland Verzamelen: begraafplaats Koninginneweg	Marcel Stougie: Iris van der Vlerk:
15 april (zondag) 9.00 - ± 11.00	Vogelgeluiden Laningpark Oud-Beijerland Verzamelen: idem 18/3	Marcel Stougie Iris van der Vlerk
5 mei (zaterdag) 9.00 - ± 11.30	Wandelexcursie APL polder Verzamelen:	Ronald in t'Veld Raimond Taal
9 juni (zaterdag) 9.00 - ± 11.00	Wandelexcursie De Staart Verzamelen: Klein Profijt	Joost Kievit
24 juni (zondag) 9.00 - ± 15.30	Fietsexcursie Historie en natuur Start en eindpunt: Klein Profijt	Huub van den Hoogenhoff
8 juli (zondag) 10.30 - ± 13.00	Vlinders en libellen Veerbos en omgeving Verzamelen: NBC Numansdorp	Henk Bunjes

8 september (zaterdag) 9.00 - 11.30	Wandelexcursie GA polder "De Blankert"	Peter de Barse Iris van der Vlerk
22 september (zaterdag) 9.00 - 12.00	Wandelexcursie Tiengemetten	Jan van Alebeek Elly Vergouwe
29 september (zaterdag) 9.00 - 11.30	Zaden & bessen Hellegatsplaten	Sjoerd Reinstra
6 oktober (zaterdag) 9.00 - 11.30	Wandelexcursie Plan Argus	Ronald in t'Veld Peter Roseboom
6 oktober (zaterdag) 9.00—± 11.00	Herfstexcursie o.a. paddestoe- len ? Hof van Moerkerken	Huub van den Hoogen- hoff
14 oktober (zondag) 9.00 - ± 11.00	Herfst: doe activiteit voor jeugd en volwassenen Laningpark Oud-Beijerland	Lenie van Ommen, Reina Schols, Iris van der Vlerk
November	Arrangement: Snertwandeling onder voorbehoud Locatie?	???
22 december (zaterdag) 9.00 - 11.00	Vogel excursie Oudeland van Strijen	Ton Beukers Freek Sturuss
29 december (zaterdag) 9.00 - 12.00	Arrangement: Oliebollen wandelexcursie APL polder	Raimond Taal

Voor alle excursies geldt: een starttijd van 9.00 u, tenzij anders staat aangegeven. De vermoedelijke eindtijd staat vermeld bij elke excursie, echter is mede afhankelijk van (weers) omstandigheden.

De kosten bedragen: € 1 p.p voor leden van HWL en € 2 p.p voor niet leden, voor arrangementen geldt een andere prijs.

Voor informatie en opgeven: mail: excursies@hwil.nl of tel: 06 22 752 067

De verzamelpunten worden voor zover nog niet bekend in latere edities vermeld en op onze website: www.hwl.nl. Via persberichten in diverse kranten.

De plangroep excursies wenst de deelnemers een plezierige excursie.

Wildernisvlees bij Klein Profijt

Esther Linnartz

Wildernisvlees is het vlees van Schotse Hooglanders, Galloways en Konikpaarden uit de natuurgebieden van ARK Natuurontwikkeling die bovengenoemd zijn en niet elders in natuurgebieden ingezet kunnen worden.

Deze dieren hebben hun hele leven in natuurgebieden rondgelopen in kuddes met een natuurlijke samenstelling. Ze hebben zelf hun menu kunnen samenstellen uit de vele plantensoorten die de gebieden rijk zijn.



ARK werkt samen met Hoeksche- waards Landschap om in het natuurbe- zoekerscentrum Klein Profijt wildernis- vlees in de Hoeksche Waard en omge- ving te verkopen.

Door het eten van wildernisvlees steunt u de natuurontwikkeling van ARK en het Hoeksche waards Landschap! Het wildernisvlees wordt in tweeper- soons porties verpakt, diepgevroren en verkocht in pakketten van 3, 5 en 10 kg. Vanaf 5 kg kan het ook in drieper- soons porties verpakt worden. Een ge- mengd pakket van 5 kg rundvlees kost circa € 60,- en een vergelijkbaar pakket met paardenvlees kost circa € 50,-.

De volgende pakketten zijn verkrijgbaar (prijswijzigingen voorbehouden):

gemengd pakket: biefappen, biefstuk, entrecote, gehakt, kogelbiefstuk, os- senhaas, poulet, riblap, rosbief, braad- stuk, schenkel, stoofvlees, stoof- vlees, sukkadelap, tartaar, verse worst

rundvlees:
3 kg ca. € 36,-, 5 kg ca. 60,-10 kg ca. € 109,-

konikvlees:

5 kg ca. € 50,- 10 kg ca. € 90,-

5 kg **vlugklaar** pakket rund:

tartaar, hamburger, worst (samen 2,5 kg) en 2,5 kg gehakt, ca € 40,-

5 kg **stoofvlees**pakket:

ca. € 54,50

5 kg **tartaar**pakket:

ca. € 50,-

gehaktpakket:

5 kg ca. € 36,25, 10 kg ca. € 70,-

verse worst pakket:

5 kg ca. € 43,75, 10 kg ca. € 87,50

hamburger pakket:

5 kg ca. € 45,- 10 kg ca. € 87,50

Nieuwe afhaaldata in 2007

Op onderstaande data af te halen in het natuurbezoekerscentrum Klein Profijt:

29 maart, 26 april, 24 mei en 21 juni

Het vlees wordt diepgevroren aangele- verd en op Klein Profijt in vrieskasten bewaard. Afhalen dient bij voorkeur op de dag zelf te gebeuren, maar kan ook op de dagen daarna.

Bestellen kunt u tot ca. een week voor de afhaaldatum bij

Esther Linnartz-Nieuwdorp, tel. 0187 – 632239 of

e-mail: apis1@wanadoo.nl.

Voor meer info zie ook

www.wildernisvlees.nl

Kattenkwaad geeft nuttige informatie.

Merijn van den Hoogenhoff

Het is 's ochtends vroeg en je moet je haasten om nog op tijd te komen. Snel de deur uit, maar bij de eerste stap schop je tegen iets aan. Als je verbaasd bukt en bekijkt wat het was waar je tegen schopte, schrik je een beetje. Op de stoep voor de deur ligt het levenloze lijfje van een muis.

Zachtjes miauwt de kat en strijkt langs je been. Met een gemengd gevoel van medelijden en trots ga je verder zonder er verder iets mee te doen.

Dat laatste is vanaf nu niet meer nodig. Misschien klinkt het een beetje vreemd en luguber, maar al die muisjes zijn niet voor niets gestorven als je een moment de tijd neemt. Dit kattenkwaad kan namelijk helpen bij het krijgen van een beter beeld van de in Nederland voorkomende muizen en hun aantallen. Deze manier van inventariseren is in voorgaande jaren al toegepast in Limburg en daaruit bleek dat daar zeer interessante informatie naar voren kwam. Met name over muizen die moeilijk met life-traps te vangen zijn, werd meer informatie vergaard. Daarom is besloten om deze methode in heel Nederland toe te passen en wordt er gekeken wat de kat zoal mee naar huis neemt.

Omdat onze katten goed doorvoed zijn neemt onze lieve spinner de prooi vaak als trofee mee naar huis. En dat is mooi, want dan kunnen er een paar mooie (digitale) foto's van gemaakt worden of je kunt hem zelfs in een zakje doen en hem bij het bezoekerscentrum van het Hoekschevaards Landschap langsbrengen.

Waarom? Omdat wij dan kunnen be-

palen welke muis het was. Belangrijk daarbij zijn duidelijke foto's van lijf, staart en kop. Wanneer we de gebrachte muizen in handen hebben kijken we ook naar de tanden om nog preciezer vast te stellen wat voor muis het was. We zullen u dan ook vertellen of het een ware muis, woelmuis of spitsmuis was. Als we dat met zijn allen in 2007 een jaartje volhouden, dan krijgen we hiermee een nog beter beeld van de verspreiding van de muizen in de Hoeksche Waard als aanvulling op zichtwaarnemingen, inventarisaties met life-traps en braakbalpluizen.

Foto's voorzien van naam, adres en postcode kunnen worden opgestuurd naar kantoor@hwl.nl of naar

HWL,

Postbus 1080,

3260 AB Oud-Beijerland.

De muisjes afgeven Op Klein Projftmag ook:

op werkdagen tussen 10 en 17 uur.

Miljoenen slachtoffers.

In februari 2001 verscheen er in de Volkskrant een artikel over een net afgerond onderzoek. Uit dit in Groot-Brittannië uitgevoerde onderzoek bleek dat de huiskat niet zo suf is als vaak wordt gedacht. Per jaar laten op het Britse eiland 275 miljoen dieren het leven door toedoen van de huiskat. Dat is omgerekend 33 prooien per kat. Het is zeer aannemelijk dat dit aantal niet veel zal verschillen van de Nederlandse kat. Dit houdt in dat de ongeveer 3,3 miljoen in Nederland levende katten bij elkaar 109 miljoen prooien per jaar vangen, waarvan een deel naar huis meegenomen wordt.

Jeugdhoeck

HOOR DE LENTE KOMEN

Jeugdhoeck

Is het je opgevallen ? Als je nu 's ochtends opstaat, is het buiten niet langer stil.

De vogelgeluiden vliegen om je oren.

Een vroege zanger is de merel. Hij zit vaak ergens op een dak zijn mooie wijsje te zingen. Overdag hoor je hem ook. Met zijn luide tet-tet-tet-tet-tet waarschuwt hij andere vogels dat er gevaar dreigt. Een andere luide zanger is er een waar je het niet zo van verwacht. Een van onze kleinste tuinvogeltjes, de winterkoning, maakt het mees-te kabaal met zijn liedje waar een lange "trrrrrrrrrrr" inzit. Al dat mooie zingen is eigenlijk niet voor onze oren bedoeld. Hiermee zeggen de vogels: "Dit is mijn stekje, dus alle andere vogels wegwezen !"

Vogels zijn niet de enigen die herrie maken in de lente. Kikkers kunnen er ook wat van. De hele winter hebben ze lekker in de modder liggen slapen. Nu zijn ze wakker en dat zullen we weten. Het eerste begint de bruine kikker, soms al in februari. Wat later in het voorjaar als het wat warmer is begint de groene kikker. Deze houdt de hele zomer niet meer op met kwaken. Het resultaat van al dat lawaai ? Kikkerdril ! Als je het vindt in de vijver of in de sloot, laat het lekker liggen. Thuis in een jampot gaan helaas zonder de juiste zorgen de kikkervisjes vaak dood.

Er zijn ook andere dieren in de sloot of vijver die vol verlangen uitkijken naar de komst van de kikkervisjes. De larven van onze grote libel-soorten, zoals bijvoorbeeld de Blauwe Glazemaker, lusten heel graag de makkelijk te vangen kikkervisjes. Na zo'n lange winter willen ze hun buikje goed rond eten. Dan kunnen ze later in het voorjaar langs een rietstengel het water uitkruipen om te vervellen naar hun volwassen stadium: zo'n wonderschone libel !

Zelf luisteren ? Kijk voor vogelgeluiden op: www.vogelbescherming.nl (zoek bij de ringtones) of op <http://www.virtual-bird.com/birdsounds.htm> voor MP3 bestanden.

Het verschil tussen de kwaak van de bruine en groene kikker kun je beluisteren op www.tuingasten.nl

Jeugdhoek

Jeugdhoek



de volgende nieuwe leden hebben zich aangemeld

Mevr. C. Burgers
Mevr. N. Lageweg
Dhr. F.M. Janssen
Dhr. J. van den Neste
Dhr. A. van Tienderen
Dhr. F.M. Mulder
Dhr. H. Pijnaker
Dhr. H.H. Weessies
Dhr. W. v.d. Meer
Dhr. J.C. van der Bie
Mevr. H. Mesker
Dhr. B. de Ruyter
Dhr. C. Verhulp
Dhr. J. Heynen
Dhr. L. Mosselman
Mevr. I. van Linden

Strijen
Oud-Beijerland
Klaaswaal
Mijnsheerenland
Ooltgensplaat
Strijen
Maasdam
Oud-Beijerland
Oud-Beijerland
Oud-Beijerland
's-Gravendeel
Mijnsheerenland
Nieuw-Beijerland
Strijen
Numansdorp
Nieuw-Beijerland

Dhr. J. de Leeuw
Dhr. C. van den Berg
Dhr. C. Arensman
Dhr. J.O. de Klerk
Dhr. R.M. Veldhoen
E.Chr. Lafeber
Mevr. C. Alblas
Mevr. E. de Zanger
Mevr. J.K. Hambeukers-Maljaars

Klaaswaal
Oud-Beijerland
Piershil
Numansdorp
Rotterdam
Mijnsheerenland
Oud-Beijerland
Oud-Beijerland
Strijen

Dhr. Z. Robbemon
Mevr. De Zoete van Oostveen
Dhr. J.C. Groeneveld
Mevr. S. Dorsman
Dhr. E. Besteman
Mevr. M. Slooter

Strijen
Oostvoorne
's-Gravendeel
Rotterdam
Puttershoek
's-Gravendeel



PRIKBORD

ALGEMENE LEDENVERGADERING 2007

op dinsdag 17 april 2007

**Het bestuur nodigt u van harte uit tot het bijwonen van de 24^e Algemene Ledenvergadering van de vereniging Hoekschewaards Landschap op dinsdag 17 april a.s. te 20:00 uur in het natuurbezoekerscentrum Klein Profijt, Zalm-
pad 11 te Oud-Beijerland.**

A G E N D A

1. Opening
2. Verslag van de 23^e Algemene Ledenvergadering d.d. 18 april 2006
3. Ingekomen/ uitgaande stukken
4. Jaarverslag 2006
5. Financieel verslag 2006
6. Verslag kascontrolecommissie
7. Begroting 2007 en vaststelling contributie 2008
8. Aftreden en verkiezing bestuursleden
9. Rondvraag
10. Sluiting officiële gedeelte

Hierna is voor alle aanwezigen de gelegenheid om informeel met elkaar van gedachten te wisselen onder het genot van een hapje en een drankje.

Voor de volgende bestuursleden loopt de zittingsperiode af:

De heren J. Kievit, B.L. Doolaard, C. Mesker, A.H.M. van der Pal en J.P.P. van Alebeek.

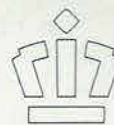
De heren B.L. Doolaard, C. Mesker, A.H.M. van der Pal en J.P.P. van Alebeek stellen zich herbenoembaar.

De voorzitter de heer J. Kievit kan, conform artikel 10, opnieuw door de ledenvergadering benoemd worden.

In overeenstemming met artikel 8 van de statuten wijst het bestuur de leden op de mogelijkheid zelf kandidaten voor het bestuur voor te dragen.

Het verslag van de 23^e Algemene Ledenvergadering 2006 kunt u bij de secretaris aanvragen.

Het financiële verslag (de exploitatierekening 2006, begroting 2007 en de balans per 31 december 2006) met een korte toelichting op de cijfers, kunt u eveneens bij de secretaris aanvragen.



TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas



postbus 1080
3260 AB Oud-Beijerland

Ja, ik wil lid worden van de vereniging Hoekschewaards Landschap

Voorletters en naam : _____

Geslacht : _____

Straatnaam en huisnr. : _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Telefoon : _____

E-mailadres : _____

Ik wil graag meer informatie over de volgende werkgroep(en):

Voor betaling wacht ik op uw acceptgirokaart.

Datum: _____ Handtekening: _____